

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	18 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хоруничини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

На передодні нової доби східного питання.

(X) Подорож гр. Лямсдорфа, якій ми перед кількома днями присвятили окрему статю, має всі прикмети історичної події, якої значіне проявить ся перегадом. Ми вже вказали на се, що єго побут у Відні є чимсь більше, як звичайною чемністю політичною сунпроти поважаного в цілому світі монарха, як дипломатичною проявою. Пересправи, які мав гр. Лямсдорф з гр. Голуховским, наміри, які він іменем царя виявив нашому монарсі, будуть непечено мати в недалекій будуччині велику досягність. Мимохіть остаємо під вражінєм, що находимо ся на передодні важної вельми хвилі, на передодні нової доби східного питання. Заносить ся очевидно на важні діла на Балкані. Дотеперішне положене стало там прямо неможливым. В Македонії і на збочах Родопских гір діють ся нечувані річи, хоч дипломати збували їх доси вельми холоднокровно. Кн. Бісмарк висловлював ся, що східна справа не вартна костий одного поморского мушкетера, а у нас також доволі розповсюджений погляд, що шкода би жертвувати там хоч би житє одного гузара.

Одначе на Сході розходить ся також і о справи нашої держави. Як раз почне ся там торочити, то вирине одна справа за другою, а наколи вибухне ворохобня в Македонії, тоді не буде стриму, Болгария є жадібна більших просторів, Черногора думає також про далекі забори, а навіть Сербия хотіла би з фінансових і династичних клопотів найти якийсь вихід. Туреччина стягає шораз нові військові відділи на границях і безнастанно зброїть ся, а хоч звичайно маловажать воєнні сили Туреччини, то остатна війна з Грецією показала зовсім що иншого, що турецкий жовняр є хоробрий, витревалый і жертволюбний, а до того одушевлений до фанатизму своєю вірою. Колиб дійшло до війни, а султан розвинув зелений прапор пророка, тоді був би вельми кривавий бій. Але як вже не може бути дійсного мира, то в інтересі Австрії була би кориснійша війна. Правне становище Босни і Герцоговини доси не поладжене, є оно так незвичайне, що дальше таке штучне становище годі піддержувати. На удержанє і загосподарованє сих країв видано протягом четвертини столітя безліч мільонів. Австро-угорске військо потоками крови облило кожду пядь там здобутої землі. З диких ярів і вертеп та чагарів тепер виривають культурні огнища, а всеж таки сій культурній країні не достає узаконеної форми, Босна і Герцоговина все є наче якась прищипка австро-угорської монархії, незлученої законно з нею. Крайна отже пора, полишити дотеперішню провізорию, а намість того завести певний узаконений лад, влучити Босну і Герцоговину до австро-угорської монархії. Одначе на тім ще не конєць. Налезало-б також наконецно розмежити область австрийского впливу від области, яка підлягає впливови Росії, і се раз осягнути, що в порозуміню з Ро-

сисю признано яко область австрийского впливу і інтересів. Вже довший час острить собі зуби Італія на альбанське побереже, а італійські висланники підготовляють підвалини італійській владі закупном ґрунтів, населюванем пристаній італійскими рибалками, а звучна монета приспособлює Альбанців для італійского забору. Таким способом штучно підготовлює ся узаконенє італійских забагів, а хоч все те ще не запустило глибоко коріня, може бути небезпечним, і крайна пора зовсім рішучо відперти сї змаганя Італії до забору альбанського побережа. Колиж Австрия буде зі стоїцизмом приглядати ся сій роботі, то може опісля опинити ся в ролі пізного Івана.

Австрия отже повинна тепер вельми рішучо вступати ся за скорою розвязкою східного питання на Балкані. При управильненю тамошних відносин Австрия може лише скористати. Коли в берлинськім договорі поручено Австрії зробити лад з Босною і Герцоговиною, то зроблено сим лише почин, а тепер наспіває пора се довершити. Тимчасом всі европейські держави подбали про заморські оселі, лише Австрия стоїть з порожніми руками. Як довго на Балкані був сякий такий лад, можна було держати ся політики status quo. Колиж тепер Балканський півострів похожий на грізний вулькан, повинен гр. Голуховский, війшовши раз в близні взаємини з Росією умовою з 1897. р. і в близні зносини з гр. Лямсдорфом, подбати про се, щоби Австрії обезпечити дорогу до Солуня, а звідтам прямий шлях для збуту австрийских плодів на далекім Сході. Росия повинна набрати переконаня, що й російські інтереси на Балкані будуть ліпше обезпечені, наколи інтереси Австрії будуть там відповідно уладжені. Пора отже крайна виступити із становища вижидаючого а перейти до позитивного дійства.

З канадійської Руси.

Недавно ми помістили були обширні дві дописи провідника василияньскої місєї в Канаді, о. Плятоніда Філяса, в яких шановний дописуватель зобразив перші вражіня на далеких кольоніях Русинів в Америці. Ті вражіня були дуже корисні так з огляду на материяльний стан руских поселенців та їх культурно-акомодацийних спосібностей при рівночасній любови до свого рідного звичаю-обичаю, до рідної мови і обряду, як з другої сторони і з огляду на тамошних місіонарів французских оо. Облятів, які з конечности опікують ся душевним станом розсіяних по безмірній канадійській країні руских овечок. Чи сей коризний осуд не змінить ся і при дальшій діяльності та зносинах о. Філяса, не можемо пересуджувати і радше зачекати на листи, які і на дальше шан. о. місіонар обіцяв нам прислати. Та все таки, щоби дати всестороннійше освітленє нашій церковній справі в Америці, якої ми не спускаємо з ока, бо она ятрить як равна наш народний організм, ми наведемо отсе з американської «Свободи» лист руско кат. свьятицика, місіонаря в Канаді, який

кидає дещо відмінне світло на тамошні відносини:

Цілком справедливо ви пишете — каже канадійский свьятицик — що єпископи айрискі як і французкі не розуміють ані нашого обряду, ані нашого народу, з чого слідує, що і не можуть нами займатися як слід. Я знаю то дуже добре, що то, що наше рідне і нам миле, бо наше, для них то чуже і не зрозуміле, бо й перший раз видять — і не служить для їх цілий. Ціла трудність в тім, що на разі не маючи нашої зверхности церковної, підлягаємо чужим, що виглядає так, як би класти карк в ярмо. Я думаю що конечним є обірати якусь дорогу — котрою би ми домагали ся наших прав; конечним є, щоби ми так добре порозуміли ся в поступованю до нашої цілі і так солідарно поступали наперед в всякою свідомостию і осторожностію, щоби нам ніхто не посмів закинути блудного і безтактовного провадження діла і нашої свьятої церкви і діла народного. При тім всім мусимо полишити на боці личні і самолюбні зглядя, а мати на оці лиш загальне добро церкви і нашого лютого народа в поступ і просвєту. Ціла наша місія канадійска і всі Всеч. Отці Сполучених Держав (маю на думці оо. духовних з Галичини і щирих народолюбців) мусимо стати на одній дорозі, котра нам всім мусить бути добре знана, так що-до єї наиряму як і нашого власного поступу по ній. Таким лиш чиним після моєї гадки, ми можемо набрати значеня між чужими, що з нами певно будуть числитися, а міродайні чинники свьятої церкви, видячи наше бездоганне провадженє є і наші цілком слушні а при тім і правдиві прошеня і домаганя, звернуть на них більше уваги, ніж до тепер і єсьм певний узглядненя наших домагань. А щоби ми, свьятицики, що єсьмо майже всі товаришами з шкільних лавок — а до того ще з тої самої свьятиї науки — тут на чужині не вязали ся, не вспомагали один другого доброю радою, але жили ворожо і осібно, се не лиш кинуло би темноту на нашу гімназію і наших учителів — але на цілий наш нарід. Думаю я, що се не конче судьба призначила наш нарід на вічну колотнечу та на то, щоби наші вороги користали з наших незгодин.

От тут в Виніпегу, Куляві, бодай ще осліпли і погорбатили, так завоювали наш нарід, що я дивую ся, дивую і надивувати ся не можу. Наші люди тут встидають ся руского свьятицика; багато таких, що цілком вирекли ся нашої народности, а молитви і ціла їх розмова в таким польскім язиці провадить ся, що аж страх збирає слухати, що з тим хлопом тут стало ся. Всьо шляхта, Я мав кілька разів богослужене в церквци (страх бідна) то майже ніхто не прийшов; було майже до 100 осіб — але то вічо на звиз 200 родин. Всьо в костелі, та платить на костель, винаймає лавки — бо то пани! От маєте! По кольоніях таке саме — пані дурні дають акри під «kapliczki». Поляк не дасть, тільки наш сват — а відтак забороняє ся до тої «kapliczki» ходити і рускому свьятицикови і самому навіть тому сватови, що дав кілька акрів на тую «kapliczk-y». То діє ся майже на всіх доколішних кольоніях. Словом, Бог якось не видвигне нашого народу і не вирве з рук ненаситних, так тих кільканацять тисяч руского народа піде в поталу неуків-ідіотів і прочої дряни, що острить зуби на руский хліб. А добре ся їм живе. От згадаю вкортці: в Ви-

нишегу Кулявий купув дім за домом; а вже їх має кілька; в Huns Valley і Shoal Lake якісь дурисьвіти будують костели на рускій шкірі; кожний з них учить ся языка, та такого, щоби міг порозуміти ся з нашим чоловіком, а думає те, що може учить ся по руски? Все по польски — та десь ся подовідували, що в Европі нема иншого краю тільки Польща. Їм нема чого дивувати ся, бо деж такий макогін міг чого научити ся. Заледво може відчитати «номшу» та відмовити свій «brewiarz» і то не розуміє ані «номши» ані brewiarz-a, бо словом круглий дурак.

В Альберті ши Ольшевский (про него згадував і о. Філяс, а навіть разом з єпископом о. Легалем хотіли купити у него дім на василиянський монастир) виставив за кводра, запрацьовані руским мужиком красній дімок тай купив сипіяр. Словом, добре їм живе ся. В Saskatchewan таке саме. Вороги острять зуби на кости руского народа — копають яму на загладу всього того, що руске. Суть всі певні, що і наш варід винародовить ся через їх школи і затратить обряд через брак своїх священників. Отже видите! Треба чим скорше тому зарадити! Як? Мусимо — гадаю — зробити якийсь зїзд — порадити ся по Божому закону — по правам церковним та і народним. — Що ви думаете? Подайте як ласку ту гадку під розвагу другим всечеснійшим отцям, най они заберуть слово і вискажуть свою думку, як ратувати наш св. обряд і наш варід?

В Винігер варід розбитий — і як я зауважав, що много, много полатинїзувалось. Суть такі, що навіть доносять на мене до Кулявого! От маєте знов! Я нічим не зражаю ся — але покладаю цілу надію на Господа Бога і на нашу спільну працю.

Руско-кат. місіонар.

Ческо-німецка конференция.

В суботу о год. 3. пополудни, в апартаментх президиї міністерства, зїбрала ся конференция задля управлїння спірних національних питань в Чехах і Моравії. Зі сторони правительства явили ся президент міністрів др. Кербер і міністри др. Гартель і др. Резек, а з делегатів 42 найвизначнійших ческих та моравских послів Німців і Чехів.

Президент міністрів отворив конференцию ось якою промовою: Мої панове! Також ся нагода виговорити ся, якої самі сторони бажали, є ясным доказом, що розвязанє звісних питань найпевнійше дасть досягнути ся через порозуміне одного народа з другим. Правительство придержувало ся за всігди сего погляду, бож і першим єї кроком після вступленя в урядованє,

було скликанє такої конференції. Хотїй тодішні розправи остали без остаточного вислїду, то все таки прийшло в богато замітних точках до цїнної згоди. Також, предкладаючи сторонам проєкти на початку теперїшної сесії державної ради, на яких опирав ся готовий до предложєня парламентови языковий закон, ми держали ся засади, що єго мусить попередити залагода межи обома народами, бо проєкти закона, евенуально змодификовані, мали вплинути аж тоді до державної ради, коли будуть заяви обох сторін, та досягне ся обоїмліну згоду на деякі основи.

А коли тепер так німецка як і ческа сторона волїє поновну спільну розправу, то правительство не лише не може підносити заміти проти сего, але противно ми вдячні за се, бо в кожній такїй стрічі бачимо зближенє високого морального значїня навіть на сей випадок, коли би і на той раз не досягнуто: вповні корисного вислїду. Бо і тоді мусять лишити ся дальші слїди, що ясно вказують дорогу до впорядкованя спору.

Тому правительство буде слїдити з найпильнійшим заїнтересованєм перебіг конференції. Не можу заперечити, що оба звісні меморанди в своїм змістї як і в своїх вихідних точках богато ріжняють ся, але всеж таки панує над ними думка про потребу вирівнаня противностей далеко виразнійше, чим в якій небудь давнійшій заяві. Тому правительство підняло ся в еляборатї, призначєнім для конференції, прийти до компромїсу, який головно числїть ся з проявившим ся у обох сторін, зовсім справедливим поглядом, що полагодженє німецко-ческого спору найліпше піде потроха. Означую сейчас тепер також сей еляборат спосібним до змін, як се в таких питаннях взагалї може довести до пожаданой цїли, не прїнципи, лише виключно добра воля до згоди по обох сторонах. Агітації без річевої підстави і розжеврїна тїм національна прїстрасць нерівно більше завинили тут, чим стан праводавства. Тож прїступїм зі спокоем до праці і витрєваймо супокійно аж до кінця. Те, що тоді без сумнїву досягнемо бодай в найменшій мірі, буде повною вказівкою для орієнтованя ся правительства на будучє, так само в питаннях, які дотичать королївства Чехії, як і в справах марграфства Моравії, для якої, як надїю ся, випробовану методу поступованя лише перервано, але не залишено. В який спосіб мають повернути до сеї методи, залежить від окремого розелїдженя панів послів сего краю.

Мої панове! Після льояльної а тяжкої борби оба правительства досягнули між собою нову умову про основи економїчної спільности країв і королївств, заступлєних в державній радї та країв угорської корони на час десяти лїт — по-

розумїне, загоду інтересів обох державних областей, а не триумф одної над другою, бо жадна не знесла би єго над собою. Триумфувало, але над обома областями, лише почутє спільної прїналежности та обовязку супроти монархії. Отже коли помимо глибоких взаїмних перепон можна було досягнути на давний спосіб вишї цїли цілої держави, то тим більше мусить бути можливим, стати паном тих трудностей, які вже надто довго сеуть шпїк сеґобічної держави. Ми мусимо рушити на перед і не можемо за всігди наново задержувати ся на тїм однім каменї незгоди. Австрійський парламент повинен раз на за всігди дійти до сїсвоїнованя своїх обовязків. Також і на се прїйде послїдна година: Се мусить стати ся і тому прошу вас, дайте стати ся сему. Злучїть свої сили і усуньте з дороги сей камїнь незгоди.

Відтак заступники сторонництва зложили свої заяви. П. Функе іменем німецких послів з Чехів заявив, що Німці були за всігди прїклонні до згоди, але завзначив, що переговори можуть вести ся на основи німецких пропозицій. Пос. Хїярі іменем моравских Німців заявив те саме, що попередник, додаючи, що удїл моравских Німців ограничує ся на тїй заяві, бо в дальшій дискусїї не возьмуть участи. П. Пацак іменем послів годить ся на гадку президента міністрів щоби спїр полагоджувати етапами. Та не лише в Чехії і на Моравії жадають Чехи полагоди языкової квестїї, але також і на Шлезку та у всіх краях, де мешкають Славїни. Бєсїдник не став на тїм становиску, що п. Функе, аби переговори вели ся виключно на сновї ческого меморїялу, бо се було би розбитєм конференції, але хоче виждати еляборату, який заповїло правительство. Гр. Сильва-Гарука іменем консервативной шляхти заявляє, що доложить всіх сил, щоби угодоєва акция дала корисний вислїд і вносить, щоби поодинокї квестїї переказати дрібним субкомїтетам. П. Зачек заявляє, що моравскї послї готовї увїйти в переговори і все вчинити, щоби довести до полагоди. Бр. Хлюмецки заявляє ся проти спільних нарад в справах, дотичачих Чехії і Моравії. П. Герольд жалує ся, що конференції не предложено жадной програми.

Президент міністрів др. Кербер навязує до уваг пос. Хїярі-ого і підносить, що конференції скликано в той самий спосіб, що в р. 1900. Дальше стверджує президент міністрів, що наради заступників обох країв мають відбувати ся на окремих конференциях та на них, відповідно до потреби, може бути установлений дальший modus procedendi. З иншої сторони піднесєну гадку утворєня субкомїтетів для полагодженя поодиноких питань прїймає охотно. Хотїй — як се прїцїнь зрозумїле — сторони на-

Памяти М. Шашкевича,

(Конець).

Маркіян Шашкевич, як священник, був добрим і вірним сином, а зглядно слугою католицкої церкви. Зеркалом єго душі, єго релїгійних переконань, єго віри — се Псалми Русланові. Дух псалмів пробиваєть ся рівнож і у всіх инших, хоч правда, нечисленних писаннях Шашкевича.

Отже основа нашої галицкої літератури — се основа здорова, згідна з християнскими засадами, з християнською вірою. Иншою література бути ї не може, коли має принести користь народови. Народ, коли єго кормить ся зерном здоровим, наукою правдивою, божою, народ сей має перед собою будучність. Колиж замість сего подають єму кепський сурогат, полосу, такий народ є дуже бідний, такий народ, туманий псевдо-просвїтою, не остойть ся довго а будучність єго непевна, гірка.

На се слїд звернути увагу усім народолюбцям. Хто щиро бажє добра своєму народови, той мусить поперед всего всяку свою над ним роботу оперти на непохитних християнских підвалинах.

Ми, наслїдники Шашкевича в народній роботї, призабули трохи на сї засади. Ми відкидаємо сей фундамент і будуємо без него. Ми

увїрені, що просвїта — просвїтою, а християнство — християнством.

На сором і ганьбу — між такими народолюбцями у нас знаходить ся також немало й таких, що з обовязку суть учителями християнської віри. Они, те слїпе оруде в руках своїх же ворогів, підкопують яму під собою, а підготовляють терен своїм ворогам, се значить, слуги Церкви — помагають руйнувати Церкву. Така робота зовєсь у нас патріотичною роботою!

Коли вже не нам, священникам, поступати в слїди Маркіяна, то хто инший піде за ним? Хто инший повторить з ним отєї слова: «а не возьмєш милости і віри не возьмєш, бо руське ми серце, тай віра руська?»

Коли ми признаємо, що ніяке людське діло без Бога не довершуєть ся, що всяка робота без божого благословєнства — се безмислиця, то тим самим самі нашї народні обставини показують нам програму нашої діяльности, голос нашого сумлїня, голос нашої віри наvertsє нас на дорогу, якою ми зачали були йти, а яку опустили. Без повороту до ідеалів Маркіяна Шашкевича — ми священники — не гідні навіть сеї сьвятой назви, ми не слуги Бога, а слуги самого Люцифера.

Яка наша загально-народна робота, така також спеціально й наша література. З духом Руслана рїдко де зустрїнеш ся в нашім найновїйшїм письменствї. Ми, священники, здобудемо ся зглядом сего лише від часу до часу на яку смирну жалобу, наріканє — і конець. «Берїть ся

ви — неначє сказала одна часть нашого духовєнства — берїть ся ви, молодї, сьвітскї інтелїгенти, тепер до народной роботи, а ми попрацювавши, бо давши ініціативу, відпочинемо на старість, та хїба лиш в разї потреби, як прикажете, поспїшимо вам з помочю».

Так опустити руки, так полишити судьбу свого народа фантазїї деяких непрактичних, заґонистих, та часом фанатичних молодих людей — не годить ся! Священник повинен бути всім, він повинен дальше старати ся, аби християнською ідеєю було пронизанє, що так скажу, перєсякле ціле наше так приватне, як публичне, громадянське житє.

«Віра серця мого як Бєсїд твердо поставилась на любови» — читаємо в третім псалмі Руслановім. З титулу вже отсеї хоча-б християнської любови, яку поперед всего повинен мати священник, мусить він займатися, мусить інтерєсувати ся, мусить бути чинним як слуга Церкви в цілїм суспільнім житю. Інакше наражаєть ся суспільність на упадок, на нужду, на деморалїзацію — а сему, будучи в можности, не перешкодити, не зарадити, значить — не мати в серцю християнської любови.

Так отже Маркіян Шашкевич се образ, се взір доброго сївача народної ниви. Він нам прїміром: як і яке зерно маємо сїяти. Спосіб — простий, природний, логїчний — а вистарчаючий, ба навіть дуже обильний, богатьий — народна українська мова; зерно здорове, єдино спасєнне — правда божєа. Отсе прїкмета,

перед застерігають своє становище і не хочуть полишити своїх національних основ, то все таки думає, що з тих ріжних голосів, помімо ріжнородних протівеньств, дасть відчуття єго-ловний тон доброї волі до порозуміння і в тім він добачує не злу запоруку для нарад конф-ренції. Пословиця каже: «Де є охота, там знаде ся і дорога». А ціль, до якої іде ся, варна най-більших жертв.

Президент міністрів запросив відтак заступників Моравії на понеділок о 10. год, а заступників Чехії на понеділок о 3. год. на даль-ші наради, — на що они пристали.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** Вівторник: руско-кат. Наве-черя, Евгенії; рим.-кат. Трез Кор. — В середу: руско-кат. Роджества Христова; рим.-кат. Юліяна.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця про-симо наших Вп. Передплатників о скорє відновле-нє передплати, зглядчо о вирівнанє залогостий, бо на кредит не будемо висилати часописи.

— **На конституючих зборах Тов-а св. Ольги,** котрі відбули ся 31. грудня 1902. в каплиці Ми-трополітної палати у Львові, вибрано до виділу: п. Г. Гузареву зі Львова головою, о. Д. Таняч-невича заступником голови, а виділовими пп.: Шухевичеву з Підберезеця, Стефановичеву, Яри-мовичеву, Лежогубську зі Львова, Стернюкову з Пустомит, Баковичеву з Лисинич, заступницями виділових вибрані: пп. Билинську, Насальську, Мохнацьку зі Львова і Гірякову з Винник.

— **Прошу Впр. оо. Деканів** тих деканатів, де нема ще окремої дяківської організації або від-повідної особистости, котра би могла сим заня-ти ся, заохочувати ся самим справою скликаня зборів дяків для нарад над самопочию дяків-ською чи то для забезпечена дякам емеритури і пенсій на случай каліцтва — в дяківських то-вариствах а при тім і для zorganizованя їх, — і то безпосередно по сьвятах. Справа великого церковного інтересу і дуже пекуча. — *о. Д. Та-нячневич.*

— **На дохід Рускої захоронки в Станиславові** відіграють аматори тов-а „Руска Хата“ в неділю дня 11. січня 1903 о 7. год. вечер новість „Во-рожити“ комедию Гр. Цеглинського. Представленє відбуде ся в салі театральній ім. Моношка — музика 24. п. п. Ціни вступу: фотелі по 2 К, І-рядні місця в партері 1 К 40 с., ІІ-рядні 1 К, ІІІ-рядні 60 с.; на балконі І-рядні 1 К 20 с., ІІ-рядні 1 К, льожі по 6 К., партер 40 с., галерія 30 с. З гляду на ціль, яку має Захоронка, упра-шав ся у численну участь, також і замісцеву публіку. — *Іван Стефанюшин, секретар „Рускої Хати“.*

— **Народне віче в Раві рускій** відбуде ся захо-дом „Равської Рускої Ради“ в понеділок дня 12. січня 1903 о 12. год. в полудне в салі повітової ради з отсим порядком: 1) Отворенє віча і ви-бір голови. 2) Реферат про повітову раду і ви-бори до неї. 3) Реферат про наше політичне по-

отсе предмет нашої народної літературної діяль-ности.

Про наших ворогів що-до другого напряму я вже говорив; що-до ворогів української ідеї, про них шкода і слів згадувати.

Полишають ся нам еше застановити ся над тим, що ми серед так ворожих нам обставин маємо робити, як маємо повести народну робо-ту, розпочату Маркіяном?

На се є лише одна рада, яку як-раз вка-зав нам Маркіян, значить, працювати в імє у-країнської і християнської ідеї, але працювати витривало, відважно, енергічно, зав-зято, беззглядно, працювати в залуці, працю-вати спільно, органічно. Хто не з нами, сей проти нас! Хто не іде під сей прапор, того поминути, сего виключити з народної роботи, бо такий лише перешкодою, такий завадою в роботі. До чистого, доброго діла, діла божого, і руки нехай будуть чистими! Не о скількість нам ходити, а о якість, не о скількість числен-ну, а о якість здорову, працювану, ідейну.

Не оглядаймо ся в таких справах, не пар-донуймо ні братови, ні батькови, бо се справа народна, справа божя.

З такої лише праці буде хосен, такою ли-ше працю здобудемо собі Україну, але Укра-їну в розуміню і по бажаням Маркіяна, Укра-їну християнську.

Я. Юлев

ложенє. 4) Замкненє віча. При 2) і 3) точці буде дискусія і внесенєя.

— **Нова штука М. А. Кропивницького.** „Вольнє“ доносить: Популярний в нашім краю „батько“ Кропивницький написав нову штуку „Ковчон Бли-скавиченко“, в котрій порушують ся важні пи-тання що-до поправи сільських відносин при по-мочи повернувших із города на село інтеліген-тних синів рідної землі. Ся нова штука славного українського драматурга відзначає ся великим запалом ідеалізму, віри в духовну міць і творчу силу українського молодого покоління.

Ся віра заховала ся в серці Кропивниц-кого помімо тяжких невгодних і розчаровань на дорозі творця українського театру. Однак ві-всіх вельми трюаючих сценах сеї штуки є мно-го недоговореного і тому неясного, так що ми приневолєні вірити денеде авторови на слово. Однак причину сего не можна відносити до са-мого автора, але сї недомовки є наслідком внї-шних причин, загально спільючих правильний зріст здорового українського репертуару.

— **З Коломиї** доносять нам: Проти тутешного посадника Вітославського зарядив краевий виділ слідство в справі позички в квоті 140.000 К, яку наше місто затигнуло без дозволу краевого виділу. Кр. виділ дізнав ся про сю позичку з просьби, яку коломийський магістрат внїс до кр. виділу на дозвіл затигненя нової позички в квоті 375.000 К на будову касарні та на інвестиції. Тутешний магістрат вже другий раз поступав самовільно, бо в 1899. р. за таку саму справу одержав від кр. виділу напівненє, тому тепер заряджено дисциплінарне слідство проти тутешного бурмістра, а веде єго радник кр. виділу Міхальчевський. Стан довгів Коломиї вносьє близько 2 мільони корон.

Бунт в'язнів в Станиславові. В станицлавів-скім карнім заведеню був спокій до часу, коли зі Львова привезено 220 в'язнів, що бунтовали ся в Бригідках. Львівські в'язні намовили стани-славівських до бунту. В суботу вечером всі в'язні почали з вікної верещати: „Не бий“, „не даймо ся“, „істи“ а опісля виломали 20 дверей. Спо-кій привернено аж тоді, коли прибула компанія вїйска. Вчєра бунт повторив ся ще в грізнійшій виді. Поломано двері, крати, повибивано шиб-и у вікнах. Дорозці під охороною вїйска поквали проводарів бунту і замкнули в темних клітках, але мимо того не виключені дальші розрухи.

— **Не роби другим сего, що тобі немилє.** Вчєра донесено львівській поліції, що пос. Брайтер прий-шов до Людової друкарні, де печатає ся ради-кальний тижневник „Reformator“, видаваний п. Львом Данилюком і заявив, що як властитель друкарні не вплине на п. Данилюка, аби в „Re-форматор-і“ не навадав на єго батька і жінку (п. Брайтера), то він їх обох застрілить. В пятни-цю була п. і Брайтерова у п. Йосифа Данилюка, батька редактора згаданой часописи і загрозила єму так сам смертию, як не подбає, аби єго син не писав про ню в „Reformator-і“. Протокол в сій справі спорядив комісар Крайнер. Як ді-знаємо ся, сею справою займе ся прокуратурія.

— **Носив вовк — понесли і ововка.** — П. Данилюк вийшов зі школи п. Брайтера, бо був давнійше сотрудником єго органу, „Monitor-a“, там научив ся шарпати чужу честь, а тепер управляє се в своїм органі.

— **Зміна власности.** Добра Колодївка і Добро-вляни продала п. Северина Салямонова пп. Гна-тови Винярекому і Іванови Должицкому за 152.000 К.

— **Зелізниці à la Secession.** Велику новість на поли зеліництва задовідають французські днєв-ники. Отсе в червни перестануть на шляху Па-риж-Ліон-Медітерен, що лучить Париж з Марси-лією, їздити звичайні поспішні поїзди, зложєні з локомотиви, тендеру і кількя вагонів, а їх місце заступлять зеліничі самоходи (авто-мобілі). Самоходи сї будуть відїжджати в однім і другім напрямі, се є з Парижа і з Марсилї, що чверть години, або навіть в разі потреби що 10 минут. Кождий самохід буде міг помістити кромі керманіча з двадцять осіб враз з клу-ками. Їхати буде зі скоростію сто кілометрів на годину і буде мати резервоар на воду і на-фту в такій скількості, щоби як найменше по-требував задержувати ся. Обчислено, що літра нафти вистарчать на один кілоом. дороги. Са-моходи будуть курсувати також по осібних ш-нах, щоби уникнути карамболів зі звичайними або тягаровими поїздами.

— **Кари на конокрадів.** Бувають ще нині у нас в Галичині слухай крадежи коний, як всякі інші крадежи, але не в такій мірі як пр. в Росії. Там як лише настане зима, появляють ся по селах такі хмари конокрадів, що годі від них обїгнати ся. Відний селянин прямо дрожить на згадку утраги шканини, яка часто становить все єго майно. Тому не з добра єго ненависть до коно-крада є безгранична, а коли єго спіймає, то ви-мірює єму сам кару, замість віддавати єго судо-ви. Найзвичайнішою карою сєйчасовою, що стрі-чає конокрадів, є буки. Злодія б'ють доси, поки дихає. Нерідко привязують спійманого конокрада конєви до хвоста і волочуть єго по груді або по каміню, а кров значить слїди, куда злодій

повочить ся. Крім тих двох кар рідше ужива-ють отсих: Підтинають злодієви жили під колї-нами, ломлять шию, привязують до стовпа і ко-лять шпильками, а рани мастьє горівкою, по-рохом і солею, або дусять злодія батогом. Та хоч караючі сьвідомі сего, що за такий дикий самовільний вимір кари жде їх тюрма, то мимо сего такі кари є на днєвнім порядку в Росії.

— **На бурсу „русного Товариства педагогічно-го“** у Львові, Вірменська ч. 2. зложили в міся-ци грудни 1902. свої жертви отсі Добродії: Влюв. п. Заремба 150 клг. бульби; о. С. Богачевський з Побука плєсканку сира і 2 клг. масла; о. Бод-нар зі Свєстільник студентский плащ; Василь Іванець з Сокаля 2 К; Уряд парохіальний в Чи-жикові 2 К; Роман Алексєвич з Угнова 10 К; о. Антін Цєлевич з Лозини 4 К; В. Устенський зі Львова 1 К 10 с.; п. Гамаль 1 К; о. Іванець від гром. Ременова 12 К; о. Омєляньський з При-стани 2 К; Тов. „Дністер“ 50 К; Осип Кебузїн-ський 2 К; п. В. 20 сот.; о. Борисєвич з Дрого-ва 2 К; о. І. Шуховський з Братковець 4 К; Н. Данилович з Жовкви 4 К; о. Б. Еліяшевський з Гуменця 4 К; Л. Балицький з Бурштина 5 К; Стеблєцький рад. суд. в Станиславова 2 К; о. Донарович з Боринич 10 К; о. Ів. Боднар з Дми-трова 4 К; парохіяни з Дмитрова 4 К; Вол. Гнатипак зі Львова 4 К; Остап Коцап з Тенет-ник 1 К; п. Гаранюк з Остапович 5 К; о. Іппо-лит Погорєцький з Бродок 10 К. Всім жертвода-телям складає отсим як найсердечнійшу подяку та просить при надходячих Рїздвяних сьвятах не забувати на нашу бідну молодіж — *Заряд Бурси.*

— **Родимці! Памятайте на бурсу Русного То-вариства педагогічного у Львові!**

Посмертні + оповістки.

— **Марія з Яворских Будзиновска,** вдова по руско-кат. пароху в Мокрошинї, упокоїла ся у Львові дня 3. січня 1903 в 91. році житя. Похо-рони відбули ся нині. В. і. п.!

Наука, штука, література.

— **Опера.** В міскім театрі виступив 3. січня в „Ль-огєнтрїні“ вперве наш земляк п. Менціньський, б. член опери в Франкфурті над Меном, а стало ангажований в опері в Ельберсфельді. Вельми похвальні звіти в німецьких днєвниках про єго виступи в Вагнерівских операх, підготовили єму симпатію і у львівської публіки. Про голос п. Менціньського мусимо сказати, що він імпонує силою, хорошою рівностію, повнотою тонів у всіх реєстрах, а пориває чудним металем і глад-костію в реєстрах висших. Музикальність моло-дого артиста, хороша єго стать, певність себе і надзвичайно виразний вислів суть повною по-рукою для нас, що п. Менціньський нажив собі небавом широкої слави яко драматичний сьпі-вак. Дирекція льв. театру зробила дуже щасли-вий вибір, запросивши п. Менціньського на го-стинні виступи. В сцені любовній з Ельзою, був п. Менціньський знаменитий; розвинув стілько правдивого чутя, що дивно стало не вже за сьпів, якого вчив ся в добрій школі, але за гру, в яку входить інтуїційно, бож се доперва пер-ший оперовий сезон сего молодого сьпівака і доперва всього пятій виступ в „Льогєнтрїні“ та до того в переучєнім на скорі польскім тексті. Сю артистичну інтуїцію п. Менціньського цінимо найбільше, бо сего не навчить ані школа, ані навіть рутинна, а походить правдиво з Божой ла-ски і она одна лише годна дати дорогоцінну оправу тому штахотному альмазови тонів, який вложила природа в груди сьпівака. З прочих арти-стів, що взяли участь в „Льогєнтрїні“ заслугує на дійсне признанє симпатична п. Королевич-Вай-дова як за свій сьпів, так і за сценічну, хорошу рутину. Давні знакомі з львівської сцени п. Ши-манський, Єромін, Пашковський а іменно п. ні Каспровичєва надали інавгураційному предста-вленю хорошу цілість. Орхєстра скомітетована під управою п. Снетріно держала ся хорошо. Дрібні ансамблі, іменно жіночі, звучали дуже складно. В сих ансамблях бачили ми і чули хо-роші і чисті голоси п. ні Лопатинської і Клішев-ської. Не так удачно вивязали ся з своєї задачі хори, здає ся задля браху молодших і сьвіжій-ших голосів. П. Менціньський одержав лавровий вінець з синьо-жовтими лентами від львівского „Бояна“, панно Королевич і п. Снетрінєго надї-лено рівнож вінцями і китицями. Взагалі при-

няла публіка інавгураційне представлення з оправданою симпатією.

— В концерті „Львів. Фільгармонії“ з 3. січня взяв участь п'яніст Годовський, уроженець Виленський, семіт, вихований в Америці, славний з надзвичайної техніки, котрою перевищує чи не всіх сучасних п'яністів. Алеж — на жаль — Годовський пішов слідом Розенталя і переважно в технічній бравурі шукає артизму. Пасажи свої здвоєно звичайно концертант самовільно октавами, щоби викликати ефект в слухачах. Repetition mobile виконав концертант в надмірно скорім темпі. В Америці мабуть любують ся в таким «артизмі», львівська публіка не дуже ним одушевляла ся. Натомість припав Львовіанам Бурместер сиравді до душі. В концерті з 4. січня на котрім сей скінчений артист просто поривав всю аудиторію глибоким тоном свого інструменту, гладкістю гри, клясичним — стилем відданем всяких, найрізновродвійших творів — був Бурместер предметом добре заслуженої адо-рації, котру виявлено симпатичному артистови оплесками — без кінця. Бурместра викликувано кільканацять разів, а попрощано грімким тушом всеї оркестри. Бурместер виконав в супроводі свого акомпанятора, Мара, Бетговена сонату D-dur, відтак Венявского фантазію на теми з «Фавста» і в товаристві оркестри Чайківського концерт — розуміє ся — з всякою прецизією і стилем. А надто змушено вго оплесками до арії Баха, менуета Баха і ще одної незвісної нам композиції. В сїм концерті повторено з хорошою вервою (під управою повернувшого з своїх концертів у Відні — п. Мельцера) увертуру до «Гальки», а п. Челяньський дав нам нагоду почути втретє Чайківського світу з балету «Товчок», композицію, що — як ми ворожили — удержить ся дуже довго в репертоарі «Льв. Фільгармонії» задля своєї чаруючої інструменталі і мелодійности. *Н. В.*

Телеграми.

Відень. 5. січня. Долішно-австрійський сойм відрошено в суботу.

Дрезно. 5. січня. Стан здоров'я саксонського короля значно погіршив ся. Вчора вечером горячка змогла ся, а король був дуже ослаблений.

Царгород. 5. січня. З огляду, що Порт дозволити 4-ом російським воєнним кораблям перейти через Дарданелі, Англія заявила Порті, що таке поведене противить ся договорам: льондонському, парискому і берлінському. В сих договорах виразно зазначено, що переїзд через Дарданелі може послідувати за згодою договірних держав. В виду самоволі Туреччини Англія застерігає собі евентуальний переїзд через Дарданелі на Чорне море.

Ла Гаїра. 5. січня. Положенє в Венецуелі не змінило ся. Бльокада триває дальше. — Відділ німецьких воєнків заняв без опору цловий уряд в Пуерто Кабелью. — Голяндський корабель за дозволом Англії і Німеччини віде до тутешнього порту, аби забрати недужих підданих Голяндії.

Мадрит. 5. січня. Тутешнім дневникам до-носять з Фезу, що ситуація в Морокко погіршилася. В султанській армії нема найменшої карности, а війська повстанців можна надіяти ся кожної хвилі.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна
Найславніша програма!
від 1. до 16. січня 1903.

При співучасті військової музики 30. п. п.

1) Увертура. Реклямограф. 2) Les deux Ara-
sos, жонглери. 3) М. Маревска, польська куплет-
истка. 4) Дружина Тома, акробати. 5) Lilly Tiso,
англійська співачка і тансерка. 6) Vindobona,
комічно-музикальний квартет. 7) Американський
біоскоп: Похорони «короля армат» Крупна. 8)
Орхестра. 8) Борба силачів, до якої зголосили ся
шампіони з Галичини, Угорщини, Туреччини, Си-
берії, Німеччини, Швеції і Америки — ра-
зом 10.

Що дня о 8. год. вечером велике предста-
вленє. В неділю і сьвята два представлєня. Що
пятниць High-Life представлєне. Білєти вчасній-
ше можна замовляти і набути в конторі Пльона
при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папері

виплачує без потрученя
провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в
кождій руській хаті находили ся твори Тараса
Шевченка, видано семи днями найдешевший
збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИІ Т. ШЕВЧЕНКА“.
Книжка, оправлена в полотно з золоченими ви-
тисками, може бути найгарнійшою окрасою ру-
ських хат. Папір веліновий, формат на взір єв-
ропейських клясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-
сту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30
сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРІЯ „ПРОСЬВІТИ“ у
Львові (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд	до Львова	Поїзд	зі Львова
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годині		відходить о годині	
	6:10 з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:25 до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
	6:20 з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6:30 до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	1:55
	6:50 з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43 " " дв. Підзамче	2:09
	7:45 з Янова	6:55 до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
	7:40 з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30 до Кракова (Відня, Праги), Берліна	8:30
	8:00 " " на дв. головний	2:55 до Лавочного, Хирова, Калуша	2:55
	8:10 з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:00 до Янова	
	8:15 з Сокала, Рави рускої	9:15 до Янова	
1:35	8:50 з Кракова, Відня, Праги, Берліна	9:50 до Веладя, Сокала, Любачова	
	10:25 з Рипшова, Любачова	10:30 до Чернівців, Потутор	
	11:55 з Ставнислова (Кересмезе, Потутор)	10:40 до Тернополя, Потутор, дв. Під.	
	1:10 з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	10:57 " " дв. гол.	2:40
	1:23 з Янова	1:25 до Янова від 1. мая до 15. вересня в не-	
2:20	з Підволочиск, Копичинців на дв. Під.	дїлю і сьвята	
2:35	" " на дв. голов.	2:15 до Брухович від 15 мая до 14. вересня	
	3:14 з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	в неділі і сьвята	
	4:40 з Самбора, Стрия, Сколього (1/5-30/9)	3:05 до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
	5:11 з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Під.	3:15 до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
	5:35 " " на дв. голов.	3:26 до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.	
1:45	5:40 з Чернівців, Іцкан	3:30 до Ряшева, Хирова, Любачова	
	5:50 з Кракова		
Н і ч		Н і ч	
	6:00 з Сокала, Веладя і Любачова	6:10 до Станиславова, Жидачева	
	8:04 з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	6:20 до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	12:45
	9:12 з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	6:30 до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни	
	9:20 з Чернівців, Букарешту	а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно	
	9:25 з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)	6:35 до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
8:40	9:50 з Кракова, Відня, Берліна) Ясла, Розвадова	7:10 до Сокала і Рави рускої	
2:31	10:03 з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	8:16 до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	
	10:03 з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. "	8:25 до Чернівців	
	10:20 " " на дв. голов.	9:00 до Підволочиск, Бродів гол. дворець!	
	10:50 з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	9:20 " " дв. Підзамче	
	8:14 з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	10:05 до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	2:51
	8:35 " " на дворець головний	10:30 до Іцкан, Чорткова	
		11:00 до Кракова, Відня, Варшави, Праги	
		11:10 до Підволочиск, Бродів дв. головний	
		11:32 " " дв. Підзамче	
		4:15 до Кракова, Відня, Праги, Самбора	
		5:50 до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.	

ЗАМІТКА: Пора нічна чинить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано

Час середно-європейський рїзняєт ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європей-
ського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч.
5.) удїляє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклади їзд.

Дарунок на Сьвята!

В розкішній оправі з англійського полотна з зо-
лотими витисками

ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ Льва Лопатинського

(БЕАТА і ГАЛЬШКА, трагедія 5 акт. — 1 К;
ДО БРАЗИЛІЇ! драма 4 акт. — 90 сот.; КОН-
КУРС НА МУЖА, комедія 5 акт. — 70 сот.;
СВЕКРУХА, комедія 3 акт. — 60 сот.; ЯБЛО-
ЧНИКАР, комедія 1 акт. — 40 сот.; ПЕРШИЙ
ГОРАЛЬНИК, фантаст. картина 3 відсл.)

Всі ті твори разом замовлені у автора лише
2 кор.

Оправлені в елегантну окладинку з англійського
полотна з золотими витисками

3 кор.

Найновіша комедія „Парація“
при замовленю у автора 1 К (знижено на поло-
вину), в розкішній оправі 2 К.

На пересилку поштову треба окремо залучити
10 сот. Адреса: пл. Домбровського ч. 1.

Дарунок на Сьвята!